

FORGÓSZÉL

Hon- és népismeret levelező verseny

1. forduló

Ősz

Név:	Osztály:	Elért pontszám:	Beküldési határidő: 2021.
Iskola neve, címe:			

Köszöntünk a Forgószél első fordulóján!

Nemrég múlt el Szent Mihály napja, amikor országszerte vásárokat tartottak.

1. Írd ide a jeles nap naptári időpontját: _____

Miért is volt olyan emlékezetes esemény a vásár szüleink, nagyszüleink idejében? Biztosan azért is, mert a vásár napján vagy napjain rendkívüli iskolai szünetet tartottak. Nem a hetente beköszönő vasárnapi pihenést szolgálta, hanem a ritka látványosságot, és különleges szórakozási alkalmat nyújtott.

A ház és a háztáj rendbetétele különösen a tavaszi és őszi nagyvásárok idején fontos dolog volt. Vásár nélkül is sor kerül volna rá, de a vásár közeledte nyomatékot adott neki. A gyerekeket mészért küldték a boltba. Az asszonyok serényen tapasztottak, meszelték, javították a házfalakat. A vásár napjára ünneplőbe öltözött a város: a házak frissen meszelve, elejük fölseperve, fölöntözve, az udvar rendbe téve. Megszólták azt a gazdát, kipletykálták azt az asszonyt, aki nem így cselekedett.

2. A fenti szöveg megvastagított betűiből összeolvashatod, hogy a fiatal legények milyen vásárfiát adtak a lányoknak.

Megfejtés: _____

3. Karikázd be, hogy miből készült ez az ajándék?

égetett cukor

mézeskalács

aszalt gyümölcs

habcsók

Az őszi vásárok, búcsúk gyakori résztvevői voltak ennek az édességnek a készítői.

4. A következő oldalon lévő betűhalmazból húzd ki, milyen formájú termékeket készítettek! A megtalált szavakat írd a betűk melletti vonalakra!

L Á N Y O K K Ü
L L Ó N S L A N
E H U S Z Á R K
B A B A Í N D A
T O R R V Y O N
Y O L L Ó B A N
A R A Ó N Y K O
S Z O R Ú B A N

Ha összeolvasod a fennmaradó betűket, egy népdal első sorát kapod. Írd a lenti vonalra!

5. Rajzold le egy A/4-es lapra, hogyan képzeled el a leírt népdalsor jelenetét!

Ilyen fejdísz csak az eladó sorba lépett lányok viseltek. Az iskola elvégzése után, a reformátusoknál, az evangélikusoknál a konfirmációt követően számított valaki nagylánynak. Innentől kezdve teheték fel a fejükre a tisztaságot jelképező pártát.

6. Keresd meg a Magyar néprajzi lexikonban a párta szócikket és a leírás alapján válaszolj a kérdésekre!

Mit jelképezett a leányok fejviselete?

Milyen pártákat különböztettek meg formájuk és viselési módjuk szerint?

Hová helyezték a középen magasodó előpártát?

Hogyan nevezték ezt az előpártát a Sárközben?

Mivel rögzítették a pártát az Alföldön?

A sárközi tülökpárta holdsarlót formázó alakja csupán a homlokot díszítette, így a tarkó feletti rögzítéshez a textillel betekert vesszőcske vagy drótváz, a hozzá erősített szalagok és hajtúk szolgáltak. Felületét kívül-belül bordópiros pamutvászonnal vonták be, majd felvarrták rá a vászonból és papírból gerezdesre formált kettős kúp alakú boglárók, azaz tülkök, csücskök sorát. Számuk a felnőtt hajadonok esetén mindig hét volt, a kis leányoknak azonban három vagy öt boglárosat készítettek.

7. Mit gondolsz, kié lehetett ez a párta? A 14 éves Julcsa vagy 18 éves nővére, Marcsa viselte?

Írd ide a tulajdonos nevét: _____

8. Egészítsd ki az alábbi népdal szövegét a hiányzó magánhangzókkal!

B_z_t v_tt_m _ m_l_mb_,

_zt h_tt_m, h_gy k_k_r_c_.

K_k_r_c_, _d_s m_l_,

N_ncs sz_bb _l_t, m_nt _ l_ny_.

M_rt _ k_sl_ny, m_nt _ p_v_,

V_g_n j_r _ f_n_h_zb_.

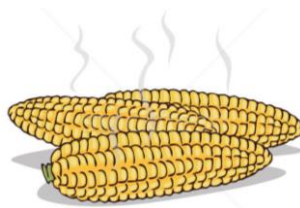
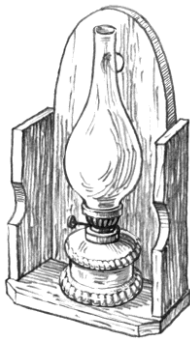

Az eladósorba került lányok a fonóba is eljárhattak. Kibéreltek egy házat vagy szobát a faluban, ahová mindenki elvitte a maga munkáját és eszközeit. Egy-egy házban 10-12 lány font együtt.

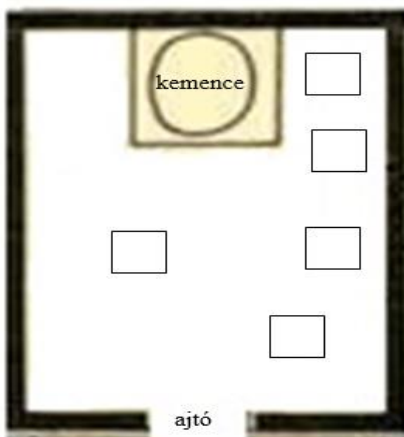
A fűtéshez a fát, a világításhoz a petróleumot közösen adták össze. A vendég legények megkínálásáról is ők gondoskodtak. Megegyeztek, mikor ki viszi a cukros főtt kukoricát.

A fonónak meghatározott ülésrendje volt. Minél régebbi tag volt valaki, annál közelebb ült az ajtóhoz. Az újak hátul, a kemence mellett kaptak helyet. Kitüntetett helyre ülhettek a szorgalmasok vagy a mesélők.

9. Írd a képek alá, hogy mire szolgáltak a fonóban az alábbi dolgok!

10. Szerinted ki hol ülhet a fonóházban, Írd be az alaprajzon látható négyzetekbe a lányok nevének kezdőbetűjét!

Az egy fonóházba járó lányok közül Sári a legszorgalmasabb.

Mari csak két hete csatlakozott a csoporthoz.

Erzsi éppen egy héttel korábban érkezett nála.

Katót mindenki kedveli, mert nagyon jól tud mesélni.

Ilonka a legrégebbi tag. Ő már tavaly is ebbe a fonóházba járt.